

Boendeplanering för äldre i regionen Västra Söderort, reviderad 2013

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd lägger äldreboendeplanen till handlingarna.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningarna Skärholmen, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö har reviderat den gemensamma äldreboendeplanen för Västra Söderort, enligt uppdrag från äldreförvaltningen.

Antalet äldre över 80 år prognostiseras minska fram till år 2019 för att därefter öka. För de äldre över 90 år väntas en kraftig ökning av antalet först åren 2030-2040. I Västra Söderort finns ett brett utbud av olika boendeformer för äldre som drivs i såväl egen regi som på entreprenad och av privata utförare.

Förvaltningarnas samlade bedömning är att utbudet av servicehus samt vård- och omsorgsboende tillgodoser behovet under de närmaste åren. Samtidigt finns risk för en överkapacitet av både vård- och omsorgsboende och servicehusboende.

Ärendets beredning

Planeringen har tagits fram i samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna Skärholmen, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö. Ärendet har delgivits Micasa 2013-01-18 och äldreförvaltningen 2013-01-18. De fackliga organisationerna informeras 2013-04-02 och stadsdelsnämndens pensionärsråd 2013-04-16.

Bakgrund

Stadsdelsnämnderna har i uppdrag att revidera sina regionvisa äldreboendeplaner från 2012 och överlämna dessa senast den 18 januari 2013 till Äldreförvaltning för samordning. I Region Västra Söderort ingår stadsdelsnämnderna Skärholmen, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö. Stadsdelsförvaltningarna har under flera år följt behovet och samverkat i planeringen av äldreboende.

Mätmetod

Äldreboendeplaneringen 2013, 2014 – 2016 för Västra Söderort bygger på Swecos (f.d. USK) prognos för 2013 - 2040 och den framskrivna prognos av befolkning och behov som Sweco tagit fram på uppdrag av Äldreförvaltningen. Samtliga uppgifter om antal bostäder i vård- och omsorgsboende och servicehus, och antal personer som bor i dessa, är hämtade ur Sociala system. Där redovisas behov, resurser och planerade förändringar.

Boendeformer för äldre

Stockholms stad erbjuder flera olika boendeformer för äldre. I staden liksom i Västra Söderort finns ett brett utbud av olika boendeformer för äldre, det finns vård- och omsorgsboende för äldre med omfattande omvårdnadsbehov, profilboende som riktar sig till äldre med särskilda behov, korttidsvård för t.ex. växelvård och avlastning för anhörigvårdare samt servicehusboende. Dessa boendeformer kräver ett biståndsbeslut. Vård- och omsorgsboende ingår i stadens valfrihetsmodell vilket innebär att den äldre efter biståndsbedömning har möjlighet att välja boende.

För lägenhet i seniorboende och den nyare typen av boendeform trygghetsboende, ställer sig den äldre i kö hos Bostad Stockholm. Inget biståndsbeslut krävs. I Västra Söderort finns både trygghetsboende och seniorboende.

Befolkningsutveckling och behov

Sweco (f.d. USK) har på uppdrag av Äldreförvaltningen gjort en framskrivning av det framtida äldreomsorgstagandet. Som underlag ligger stadens officiella befolkningsprognos, Prognos 12 (t.o.m. 2019) med en förlängning fram till 2040 för hela Stockholms stad.

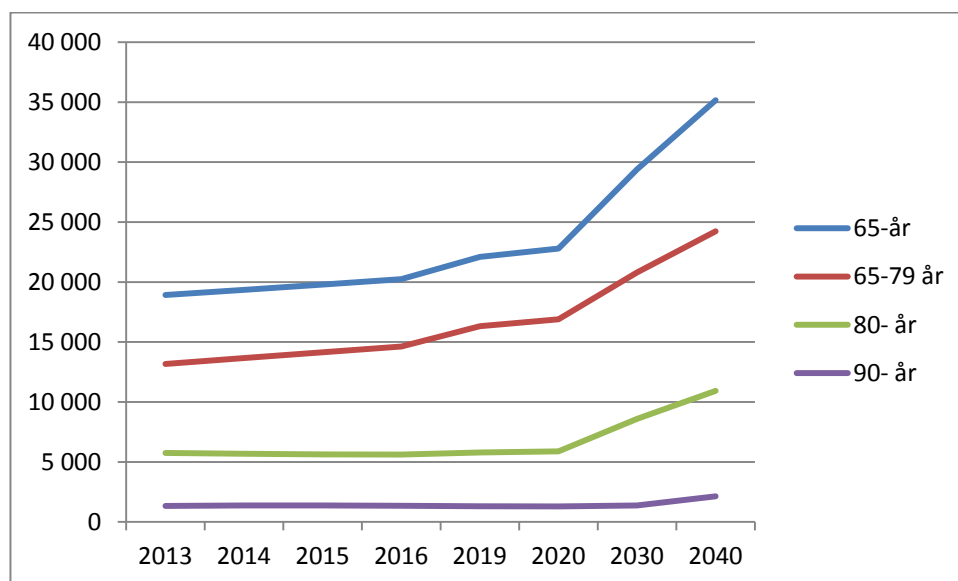
Framskrivningen utgår ifrån senaste tillgängliga uppgifter om omsorgstagande vilket avser oktober 2012. Antaganden har gjorts om vissa hälsoförbättringar på lång sikt som antas medföra en lägre genomsnittlig konsumtion av äldreomsorg. De första åren av prognosperioden, 2012-2020, antas konsumtionen att minska något snabbare än för resterande tidsperioden, 2020-2040. Detta beror främst på införandet av RUT-tjänster år 2009 som till viss del antas påverka efterfrågan på hemtjänst.

Befolkningsprognos och prognos för äldreomsorgstagare 2013-2040 för Västra Söderort presenteras nedan i valda delar.

Swecos framskrivna prognos av befolkning och behov för Västra Söderort

Befolkningsutveckling

År	2013	2014	2015	2016	2019	2020	2030	2040
65-år	18 920	19 350	19 790	20 250	22 100	22 790	29 400	35 160
65-79 år	13 170	13 660	14 150	14 630	16 320	16 900	20 810	24 230
80-år	5 750	5 690	5 630	5 620	5 790	5 880	8 590	10 930
90-år	1 330	1 380	1 370	1 350	1 310	1 300	1 380	2 130

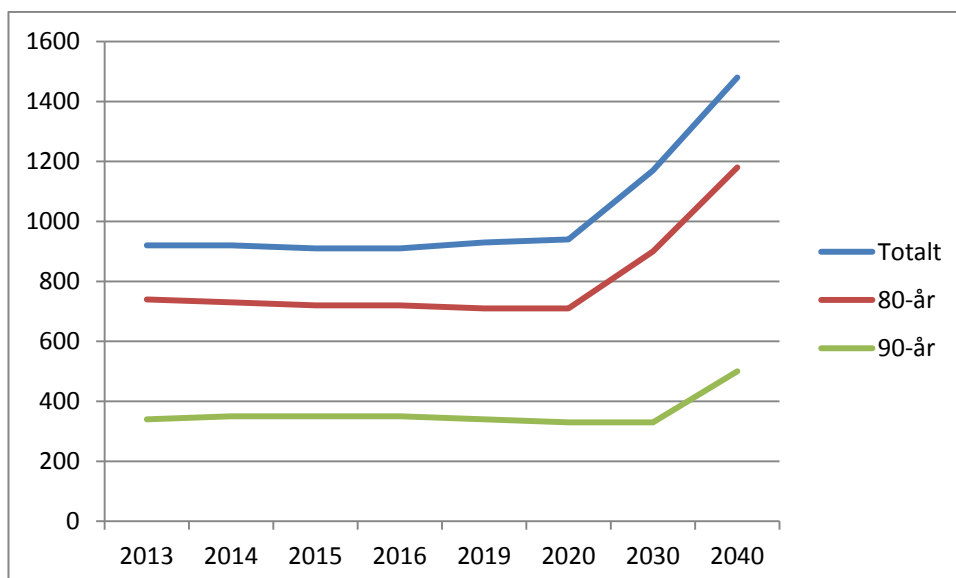

Figur 1. Befolkningsutvecklingen i Västra söderort 2013– 2040.

I prognosen från Sweco framgår det att antalet äldre över 80 år minskar i regionen från 2013 till 2018. Antalet äldre över 90 år ökar något fram till 2014. Antalet äldre över 80 år är som lägst år 2015-2017 i regionen för att därefter öka.

Antal äldreomsorgstagare, vård- och omsorgsboende

År	2013	2014	2015	2016	2019	2020	2030	2040
Totalt	920	920	910	910	930	940	1 170	1480
80-år	740	730	720	720	710	710	900	1 180
90-år	340	350	350	350	340	330	330	500

Figur 2. Antal äldreomsorgstagare, vård- och omsorgsboende 2013 – 2040.

2012 oktober var det faktiska behovet av vård- och omsorgsboende 923 platser. I prognosen från Sweco framgår det att under de närmaste åren 2013-2014 beräknas finnas ett behov av 920 platser i vård- och omsorgsboende för att därefter sjunka till 910 platser under åren 2015-2018. Från 2019 ökar behovet till 930 platser och fortsätter sedan att öka.

Faktiska behovet av platser december 2012

Förvaltningarna har följt upp det faktiska behovet/köp av platser i vård- och omsorgsboende och servicehusboende. I december 2012 köpte förvaltningarna totalt 930 platser i heldygnsomsorg, varav 27 korttidsplatser.

Ca 250 personer bodde på servicehus, varav merparten i den egna stadsdelen eller inom regionen. Ca 30 personer bodde på servicehus i andra stadsdelar utanför regionen.

Vårddygn för korttidsvård 2012

I regionen var behovet av korttidsvård totalt 7 737 vårddygn, varav Skärholmen 1 900 vårddygn, Hägersten-Liljeholmen 5 157 vårddygn och Älvsjö 680 vårddygn för perioden 2012-01-01 till 2012-12-31.

Redovisning av utbud av boendeformer och platser i Västra Söderort

Inom regionen finns vård- och omsorgsboende, profilboende och korttidsboende som drivs i egen regi, på entreprenad och privat regi. Det finns också servicehus, trygghetsboende och seniorboende.

Västra Söderort har i december 2012 ett totalt utbud av ca 1 600 platser i äldreboende, som omfattar vård- och omsorgsboende, korttidsplatser, profilboende, servicehus, trygghetsboende och seniorboende.

I regionen finns det 500 platser i vård- och omsorgsboende inklusive 25 platser i korttidsboende, som drivs i egen regi eller på entreprenad. Totalt finns det 928 platser i vård- och omsorgsboende inklusive 38 korttidsplatser, som drivs i egen regi, på entreprenad och i privat regi inom stadens ramavtal. Vårbacka vård- och omsorgsboende är då inte inräknat (54 platser).

I regionen fanns det i december 2012 ca 40 lediga platser på vård- och omsorgsboende och ca 40 personer stod i kö.

Utbudet av servicehuslägenheter har minskat i regionen då omvandling skett till trygghetsboende och seniorboende. I regionen finns det 286 servicehuslägenheter. Tidigare Skärholmens servicehus är omvandlat till trygghetsboende med 234 lägenheter och Axelsbergs servicehus omvandlades till seniorboende med 56

lägenheter fr.o.m. september 2012. Vid Axelsberg finns sedan tidigare också ett seniorboende med ett 70-tal lägenheter. Det finns ca 30 lediga servicehuslägenheter i regionen.

Under planperioden planeras inga nya boenden eller ombyggnationer av boenden att genomföras inom regionen, utifrån nu kända behov och förutsättningar. Den framtida planeringen för Fruängsgårdens servicehus och Älvsjö servicehus är en viktig fråga, där stadsdelsförvaltningarna följer behov och efterfrågan.

Skärholmen

Våren 2011 genomfördes en omvandling av Skärholmens servicehus till trygghetsboende bestående av 234 lägenheter. Stadsdelen har därefter inga servicehuslägenheter i egen regi att förmedla. Förvaltningen hade i december 2012 totalt 36 köpta platser på servicehus av andra stadsdelsförvaltningar, varav 17 utanför regionen.

Under februari 2013 kommer Micasa att färdigställa ett trygghetsboende för döva och döva synskadade personer. Trygghetsboendet kommer att omfatta 41 lägenheter och ligga inom Skärholmens trygghetsboende.

Skärholmen stadsdelsförvaltning driver Sätra vård- och omsorgsboende för personer med demenssjukdomar, bestående av 92 platser. Inom Sätra vård- och omsorgsboende finns även två profilboenden. Ett för personer med Huntingtons sjukdom, bestående av 11 platser. Ett för personer med frontallobsdemens, bestående av 9 platser.

Inom Skärholmens stadsdelsområde finns det fyra enskilda vård- och omsorgsboenden.

- Ekehöjdens vård- och omsorgsboende (Attendo care) för personer med demenssjukdom, bestående av 52 lägenheter samt 6 lägenheter för personer under 65 år med demenssjukdom. Ekehöjden har även 6 korttidsplatser för personer med demenssjukdom.
- Byholmens vård- och omsorgsboende (Carema care) för personer med demenssjukdom, bestående av 35 lägenheter samt 7 korttidsplatser, som idagsläget abonneras av annan kommun.

- Edsättra vård- och omsorgsboende, bestående av 39 lägenheter för personer med somatiska sjukdomar samt 8 lägenheter för personer med demenssjukdom.
- Björksättra vård- och omsorgsboende, bestående av 48 lägenheter för personer med somatiska sjukdomar.

Vidare finns det ett nystartat vård- och omsorgsboende, Vårbacka Plaza (Aleris), som även det drivs i enskild regi och erbjuder 36 lägenheter för personer med demenssjukdom samt 18 lägenheter för personer med somatiska sjukdomar. Vårbacka Plaza tillhör Huddinge kommun, men Skärholmens stadsdelsförvaltning ansvarar för uppföljning och hade tidigare även ansvar för deras kö. Vårbacka Plaza erbjuder boende med orientalisk inriktning. Möjlighet finns att utöva sin religion och personalen pratar svenska, turkiska och arabiska.

Totalt kan Skärholmens stadsdelsområde erbjuda 213 lägenheter för personer med demenssjukdom (enskild verksamhet och egen regi) samt 87 lägenheter för personer med somatiska sjukdomar inom vård- och omsorgsboende (enskild regi). Vårbacka Plaza är då inte inräknat.

I december 2012 hade Edsättra vård- och omsorgsboende 11 personer i kö till sina platser för personer med demenssjukdom och 1 person i kö till sina somatiska platser. Ekehöjdens vård- och omsorgsboende har 1 person i kö. Totalt stod 13 personer i kö till vård- och omsorgsboenden inom Skärholmens stadsdelsområde.

Hägersten-Liljeholmen

Axelsbergs vård- och omsorgsboende med 54 platser drivs i egen regi liksom Axcgården med 49 platser. På Axelsbergs vård- och omsorgsboende finns 9 korttidsplatser som drivs i egen regi. Beläggningen av korttidsplatser har under 2012 varit bra jämfört med 2011, då det fanns tomma platser under längre perioder.

Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende med 128 platser, varav 88 platser för boende med demenssjukdom och 40 platser för boende med somatiska sjukdomar, drivs på entreprenad av Carema Care AB och Åsengårdens vård- och omsorgsboende med 29 demensplatser på entreprenad av Vingslaget Omsorgs AB.

Totalt finns således 260 platser i vård- och omsorgsboende i egen regi och på

entreprenad. I stadsdelen finns också Rosengården med 86 platser som drivs i privat regi och ingår i stadens valfrihetssystem.

I december 2012 fanns 9 outhyrda platser och 27 personer stod i kö till vård- och omsorgsboende till dessa vård- och omsorgsboenden.

En privat utförare planerar att starta ett vård- och omsorgsboende i en del av f.d. Kastanjens servicehus lokaler med ett 30-tal platser för vård- och omsorgsboende för spansktalande äldre.

I ett längre framtidsperspektiv och utifrån framtida ökade behov har Micasa sökt markanvisning för äldreboende vid Liljeholmskajen, 2025.

I stadsdelen finns också två servicehus Fruängsgårdens servicehus och Trekantens servicehus, totalt 193 servicehuslägenheter.

I september 2012 avvecklades Axelsbergs servicehus, hus 43, som servicehus och omvandlades till seniorboende. Vid Axelsberg finns också sedan tidigare ett seniorboende i Micasas regi.

Trekantens servicehus ska fortsätta att vara servicehus. Badrummen byggs om utifrån dagens arbetsmiljökrav enligt föreläggande från Arbetsmiljöverket. Evakuering av samtliga boende, ombyggnation av en av servicehusets två huskroppar samt återflytt av de boende till detta hus, har genomförts under andra halvåret 2012. Ombyggnation av servicehusets andra huskropp pågår, och återflytt av de boende beräknas kunna ske före sommaren 2013.

Älvsjö

Före detta Långbrobergs servicehus bytte 2010 utförare till Attendo Care AB. Tillsammans med Micasa byggdes en del om till vård- och omsorgsboende. Resterande del av servicehuset omstruktureras till trygghetsboende som blev inflyttningsklart under sommaren 2012.

Älvsjö servicehus har 93 lägenheter. Av dessa är 6 lägenheter outhyrda.

Kristallgården, före detta Älvsjö sjukhem ingick i stadens centralupphandling av vård- och omsorgsboenden under 2010 och drivs sedan 1 november 2010 på

entreprenad av Carema Care AB. Kristallgården har totalt 53 lägenheter och inga tomplatser. En person står i kö.

På Solberga vård- och omsorgsboende finns det 99 lägenheter, varav 4 lägenheter är outhyrda. På korttidsvård finns 8 platser, vilka var belagda i december 2012. I stadsdelsområdet finns också vård- och omsorgsboenden i enskild regi; Blomsterfonden med boende för personer med somatisk sjukdom samt boende för personer med demenssjukdom med sammantaget 72 platser. Långbroberg har sammantaget 50 platser med boende för personer med somatisk sjukdom samt boende för personer med demenssjukdom. Långbrogården med 54 platser vänder sig till äldre med demenssjukdom.

Dagverksamhet

Dagverksamhet, ofta i kombination med hemtjänst, kan innebära att den äldre ges ökade möjligheter att bo kvar hemma, om han eller hon önskar det. Deltagarna i dagverksamhet benämns gäster.

Personerna har biståndsbeslut utifrån den enskildes individuella behov och kan variera från 1-5 dagar i veckan. I Älvsjö finns en öppen dagverksamhet som tidigare varit biståndsbedömd.

Skärholmen

Dagverksamheten vid Sätra vård- och omsorgsboende har 16 gäster inskrivna och tar emot 10 gäster varje dag.

Hägersten-Liljeholmen

Dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus har 30 gäster inskrivna och tar emot 11-20 gäster per dag. Två dagar i veckan har dagverksamheten eftermiddagsgrupper.

Dagverksamheten Eternellen på Axelsbergs servicehus har 22 gäster inskrivna och tar emot 13-15 gäster per dag.

Älvsjö

Den biståndsbedömda dagverksamheten på Älvsjö servicehus med inriktning på personer med somatiska sjukdomar lades ner per den sista juni 2012. Verksamheten omstrukturerades till en öppen dagverksamhet för samma målgrupp

på Älvsjö Träffen som är lokaliserad på Älvsjö servicehus. Dagverksamheten på Solberga vård- och omsorgsboende har 17 personer inskrivna och tar emot 10 gäster per dag.

Förvaltningarnas synpunkter

I Västra Söderort finns ett brett utbud av olika boendeformer för äldre som drivs i såväl egen regi som på entreprenad och av privata utförare.

Förvaltningarnas samlade bedömning är att utbudet av vård- och omsorgsboende kan tillgodose behovet under de närmaste åren. Enligt Swecos statistik behövs det 920 platser i vård- och omsorgsboende 2013. Det finns alltid en viss risk för överkapacitet av vård- och omsorgsboende i regionen. Valfrihetsmodellen för vård- och omsorgsboende innebär samtidigt att de äldre har rätt att välja boende och då välja boende utanför region Västra Söderort.

Antal äldre över 80 år förväntas minska fram till 2019 i regionen och gruppen över 90 år förväntas öka kraftigt mellan 2030 och 2040. I regionen finns det ca 930 platser i vård- och omsorgsboende. Inräknas också Vårbacka vård- och omsorgsboende finns ytterligare ca 50 platser. Om tillkommande platser i vård- och omsorgsboende i privat drift vid Kastanjen räknas med finns ytterligare ett 30-tal platser.

Seniorboende, trygghetsboende och en alltmer utvecklad hemtjänst med specialteam, hemsjukvård och tillgång till dagverksamhet förväntas att innebära ett minskat behov av vård- och omsorgsboende.

Kristallgården i Älvsjö, som drivs på entreprenad av Carema, har flera avdelningar belägna i den nyrenoverade delen av fastigheten. Tre avdelningar finns dock i lokaler som ännu inte har moderniserats och som ingår i den fortsatta planen för upprustning.

I regionen finns servicehusen Fruängsgården, Trekanten och Älvsjö. Efterfrågan på servicehus minskar år efter år. En anpassning av antal servicehuslägenheter utifrån efterfrågan har genomförts under de senaste åren. I regionen har förvaltningarna avvecklat servicehus, framför allt till förmån för nystartade seniorboenden och trygghetsboenden. Servicehus har också byggts om till vård- och omsorgsboende.

Axelsbergs servicehus och Trekantens servicehus har haft föreläggande från Arbetsmiljöverket om att åtgärda badrummen utifrån dagens arbetsmiljökrav. Det finns inga andra boenden med föreläggande från Arbetsmiljöverket i regionen.

Förvaltningarna kommer även fortsättningsvis att följa behovet och anpassa utbudet utifrån brukarnas efterfrågan och behov.